

COMITETUL DE MONITORIZARE AL PROGRAMULUI OPERAȚIONAL REGIONAL

**Proces verbal al ședinței Comitetului de Monitorizare al
Programului Operațional Regional 2007 – 2013
Data ședinței 19 – 20 mai 2010**

Comitetul de Monitorizare al Programului Operațional Regional (CMPOR) s-a întrunit, în perioada **19 – 20 mai 2010, la Piatra Neamț**, în ședință ordinară, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 765/ 2007.

Ședința a fost prezidată de vicepreședintele CMPOR, **Răzvan MURGEANU, secretar de stat în cadrul Ministerului Dezvoltării Regionale și Turismului.**

La această reuniune au participat membrii CMPOR (reprezentanți ai Guvernului, la nivel de secretar de stat și ai Regiunilor de Dezvoltare, la nivel de președinți de Consiliu Județean, desemnați prin hotărâre a Consiliilor pentru Dezvoltare Regională (CDR), reprezentanți ai Ministerului Dezvoltării Regionale și Turismului, reprezentanți desemnați prin hotărâre CDR, la nivelul regiunii, din mediul de afaceri, mediul academic, societatea civilă, ai altor ministere și instituții centrale, ai celor 8 Agenții de Dezvoltare Regională, precum și reprezentanți ai Comisiei Europene, în calitate de observatori, conform anexei atașate (**lista de prezență**).

Ordinea de zi a ședinței, votată în unanimitate de membrii CMPOR, a fost următoarea:

19 Mai 2010

1. Cuvânt introductiv
2. Aprobarea procesului verbal al ședinței CMPOR din 22 – 23 octombrie 2009
3. Stadiul implementării Programului Operațional Regional și măsuri întreprinse pentru accelerarea implementării POR
4. Stadiul implementării financiare a Programului Operațional Regional
5. Prezentarea și analiza Raportului Anual de Implementare al Programului Operațional Regional pentru anul 2009
6. Stadiul Implementării Programului Operațional Regional în Regiunea Nord - Est – Prezentare Organism Intermediar ADR Nord – Est

7. Stadiul Implementării Programului Operațional Regional în Regiunea Sud - Est –
Prezentare Organism Intermediar ADR Sud – Est
8. Stadiul Implementării Programului Operațional Regional în Regiunea Sud -
Muntenia – Prezentare Organism Intermediar ADR Sud – Muntenia
9. Stadiul Implementării Programului Operațional Regional în Regiunea Sud - Vest
Oltenia – Prezentare Organism Intermediar ADR Sud - Vest Oltenia
10. Stadiul implementării Programului Operațional Regional în Regiunea Vest -
Prezentare Organism Intermediar ADR Vest
11. Stadiul implementării Programului Operațional Regional în Regiunea Nord - Vest
– Prezentare Organism Intermediar ADR Nord – Vest
12. Stadiul implementării Programului Operațional Regional în Regiunea Centru –
Prezentare Organism Intermediar ADR Centru
13. Stadiul implementării Programului Operațional Regional în Regiunea București -
Ilfov – Prezentare Organism Intermediar ADR București – Ilfov
14. Stadiul implementării Programului Operațional Regional DMI 5.3. „Promovarea
potențialului turistic și crearea infrastructurii necesare, în scopul creșterii
atractivității României ca destinație turistică” – Prezentare Organismul
Intermediar pentru implementarea POR - DMI 5.3

20 Mai 2010

1. Informare privind procedura scrisă de adoptare a hotărârilor CMPOR din data de
25 februarie 2010
2. Propuneri privind realocarea fondurilor POR
3. Achiziții publice
4. Prezentarea și aprobarea Strategiei de Asistență Tehnică a POR
5. Informare privind Planul Anual de Evaluare și implementarea recomandărilor
evaluării intermediare Aprobarea modificării Planului Multianual de Evaluare a
POR
6. Stadiul activităților desfășurate conform Planului de Comunicare al Programului
Operațional Regional
7. Propuneri de modificare a Programului Operațional Regional:
  - Axa prioritara 4 „Sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri regional și local”
  - Axa prioritara 5 „Dezvoltarea durabilă și promovarea turismului, respectiv
lista Centrelor Naționale de Informare și Promovare Turistica”
  - Ținte indicatori axa prioritara 2 “Îmbunătățirea infrastructurii regionale și
locale de transport”

8. Stabilirea datei următoarei ședințe a CM POR
9. Diverse

19 Mai 2010

1. Deschiderea ședinței de către președintele CMPOR

În cuvântul de deschidere, **vicepreședintele Comitetului de Monitorizare al POR, dl. Răzvan Murgeanu, secretar de stat în Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului** a salutat prezența la ședință a reprezentanților Comisiei Europene, dl. Eduardo Barreto, dna. Aura Răducu și Mirabela Lupaescu.

Vicepreședintele CMPOR a precizat că la ședință sunt prezenți 19 membri cu drept de vot din 24, așadar există majoritate simplă și se poate desfășura ședința.

DI. secretar de stat Răzvan Murgeanu, vicepreședintele CMPOR, a supus spre aprobare ordinea de zi a ședinței. Membrii CMPOR au votat în unanimitate ordinea de zi a ședinței.

DI. Eduardo Barreto, reprezentantul DG Regio, a apreciat progresul înregistrat în implementarea Programului Operațional Regional, considerând că acesta poate reprezenta un suport pentru inițiativele de redresare economică. Totodată, a menționat că unele puncte din agendă sunt foarte utile pentru a identifica problemele, dar și soluțiile care să stimuleze implementarea programului.

2. Aprobarea procesului verbal al ședinței CMPOR din 22-23 octombrie 2009

Președintele CMPOR a supus aprobării procesul verbal al ședinței CMPOR din data de 22 – 23 octombrie 2009. **Procesul verbal al ședinței CMPOR din 22 – 23 octombrie 2009 a fost aprobat în unanimitate.**

3. Stadiul implementării Programului Operațional Regional - Prezentare

DI. Gabriel Friptu, director general AMPOR a prezentat pe scurt stadiul implementării Programului Operațional Regional pe axe și domenii de intervenție, evoluția depunerii cererilor de finanțare, valoarea totală a proiectelor și stadiul contractării până la data de 30 aprilie 2010.

În momentul de față s-a contractat aproximativ 33% din suma alocată programului. Cele mai multe proiecte finalizate sunt pe domeniul dedicat microîntreprinderilor unde perioadele de implementare sunt relativ scurte, dar au început să fie finalizate

și pe celelalte axe și domenii de intervenție, respectiv servicii sociale, intervenții pentru situații de urgență.

În ceea ce privește stadiul implementării pe axa prioritară 1, procedurile pentru aprobarea PIDU-urilor și proiectele individuale sunt finalizate, există un calendar de depunere a proiectelor, iar suma preconizată a fi contractată se apropie de 500 milioane euro. Primele contracte au fost semnate la începutul lunii mai. Pentru polii de creștere este primul exercițiu de această amploare în comparație cu alte programe operaționale din alte state membre, dar există deja 4 proiecte care au intrat în etapa de evaluare.

Pentru polii urbani de creștere, fiind o competiție directă între orașele cu peste 10.000 de locuitori, în multe regiuni sumele alocate nu acoperă necesarul comunităților. Au fost semnate primele contracte în regiunea Centru. În momentul de față 5 din cele 8 regiuni au rapoartele de evaluare globale aprobate urmând să fie finalizate și rapoartele pentru regiunile Sud-Est, Sud-Vest, Nord-Vest. Pentru poli de dezvoltare în cursul lunii iunie vor fi semnate primele contracte.

Pentru axa prioritară 2 privind infrastructura de transport proiectele depuse se află în faza de implementare, un singur proiect este finalizat; toate regiunile au încheiat contractarea, dar autoritățile publice locale se confruntă cu durată extrem de lungă a procedurilor de achiziție publică datorită contestațiilor depuse de ofertanți, ceea ce generează implicații directe asupra calendarului de cheltuire a sumelor. Autoritatea de Management și Comisia Europeană sunt îngrijorate de numărul mare de acte adiționale pe zona de contracte de lucrări și de utilitatea acestor modificări. Există un comentariu al Comisiei Europene cu privire la cât de strategice sunt aceste proiecte de infrastructură care au totuși dimensiune mică fapt care reflectă o importanță redusă atât la nivel local dar mai ales la nivel regional. Un exemplu pozitiv este Regiunea Sud Muntenia care a creat o rețea de drumuri interjudețene funcțională.

În ceea ce privește domeniul referitor la infrastructura de sănătate, în momentul de față, au depus 11 din cele 15 spitale județene propuse a fi reabilitate prin POR, dar puține spitale au ajuns în faza de contractare datorită faptului că ambulatoriile au depus mai repede proiectele. Pentru spitalele județene a existat o documentație pregătită de Ministerul Sănătății pe care autoritățile publice locale nu au putut să o utilizeze, fiind necesară refacerea acesteia. Depunerea de proiecte a fost închisă în 4 regiuni.

Pentru domeniul de intervenție 3.2 privind servicii sociale s-au depus foarte multe proiecte; s-au finalizat primele proiecte, iar în Regiunea Nord Vest s-a închis depunerea proiectelor. Pentru situațiile de urgență a fost finalizat primul proiect localizat în regiunea Centru, celelalte regiuni având proiecte avansate faza de contractare sau de implementare. Sumele rămase disponibile în fiecare regiune după închiderea procedurilor de achiziție și finalizarea implementării rămân la dispoziția regiunilor cu aceeași destinație pentru finanțarea noilor nevoi identificate.

Abordarea Inspectoratului pentru Situații de Urgență a fost de a aloca al doilea tur de proiecte pentru ambulanțe.

Pentru infrastructura de educație a fost suspendată depunerea de proiecte în toate regiunile. Ca o particularitate a acestui domeniu, dl. Friptu a precizat că după anunțul de suspendare în unele regiuni s-a dublat numărul de proiecte depuse ceea ce a ridicat semne de întrebare cu privire la utilitatea anunțului de închidere a depunerii de proiecte. Deși Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului a solicitat în repetate rânduri Ministerului Educației să comunice lista școlilor care urmează să fie închise pentru a elimina riscul finanțării acestora, nu s-a primit răspuns la această solicitare.

Dl. Friptu a menționat că pentru domeniul de intervenție privind structurile de sprijinire a afacerilor, Regiunile București - Ilfov și Nord-Vest au proiecte în lista de așteptare, dar există riscul de a nu putea asigura cofinanțarea de 50% din bugetele autorităților publice locale. În cadrul domeniului 4.3. privind dezvoltarea microîntreprinderilor există proiecte finalizate, cu puține sesizări de nereguli. Au fost reziliate 118 contracte ceea ce reprezintă un procent de aproximativ 30% din numărul total de contracte încheiate. Rezilierile au fost făcute la solicitarea beneficiarilor care înainte de implementare și-au reevaluat capacitatea de a asigura cofinanțarea urmare a efectelor crizei economice și a creșterii rigidității sistemului față de cerințele beneficiarilor de proiecte care au nevoie de finanțare.

Totodată dl. Gabriel Friptu a precizat că pentru a veni în sprijinul microîntreprinderilor, AMPOR a propus eliminarea contribuției proprii a beneficiarilor la cheltuielile aferente cererilor de finanțare depuse în cadrul acestui domeniu de intervenție. Astfel, valoarea maximă a finanțării acordate va fi de 100% din cheltuielile eligibile ale proiectului dar nu mai mult de 200.000 de euro. Tot ca modalitate de a ajuta microîntreprinderile în procesul de accesare a fondurilor europene, AM POR a propus flexibilizarea criteriilor de eligibilitate referitoare la profitul din exploatare prin acceptarea profitului înregistrat în ultimul an drept criteriu suficient.

Dl. Barreto, reprezentantul DG REGIO, a menționat că pentru o imagine mai clară a stadiului implementării este necesar să se prezinte comparativ gradul de utilizare a fondurilor cu plățile efectuate având în vedere că utilizarea este raportată la o atractivitate diferită a domeniilor de intervenție. De asemenea, a subliniat că lucrările privind drumurile trebuie să fie coordonate cu proiecte implementate din alte domenii de intervenție sau alte proiecte operaționale. În ceea ce privește microîntreprinderile a precizat că deși este de dorit să crească contribuția bugetului de stat pentru aceste proiecte, beneficiarii trebuie să contribuie cu cofinanțare atât pentru responsabilizarea activității lor, cât și pentru a se asigura că dispun de cashflow-ul necesar pentru începerea activităților.

Dna Aura Răducu, reprezentantul Comisiei Europene a apreciat progresul înregistrat în implementarea programului față de Comitetul de Monitorizare anterior

și a recomandat analizarea etapelor care generează întârzieri pentru soluționarea eventualelor probleme. Totodată a recomandat ca analiza să se facă prin prisma rezultatelor, a indicatorilor realizați, a modului în care se ating obiectivele programului.

DI Friptu a precizat că pentru domeniile privind patrimoniu cultural și infrastructură de turism s-au închis depunerile de proiecte în regiunile Nord-Est, Nord-Vest, Sud și Centru, existând foarte multe proiecte și pe lista de rezervă. Pentru domeniul de promovare a turismului au existat clarificări privind termenii de produs turistic și eveniment. Acest program finanțează promovarea de produse turistice și nu evenimente. Evenimentul este un mijloc de a promova un produs turistic iar acest mod de interpretare trebuie să devină uniform pentru toți beneficiarii. Pentru domeniul dedicat centrelor naționale de informare și promovare sunt propuse 9 proiecte, dintre care 7 sunt deja în derulare.

DI. Constantin Ostaficiuc, președintele Consiliului Județean Timiș, a menționat că pentru a avea proiecte strategice este necesară definirea acestui termen, întrucât diminuarea atribuțiilor CRESC nu mai permite implementarea unei strategii, iar fiecare autoritate publică locală a fost liberă să își prezinte proiectele și primul venit a fost primul servit. În regiunea Vest există o hotărâre a CDR prin care să fie finanțat din banii economisiți din licitații pe axa 2 un proiect strategic și prioritar pentru regiunea Vest, care se află pe locul 22 în lista de rezervă.

DI. Secretar de Stat Murgeanu a precizat că o astfel de abordare ar putea crea probleme cu auditul întrucât nu a fost selecționat următorul proiect de pe listă.

Dna Aura Răducu a subliniat că trebuie analizată foarte bine această abordare de reevaluare a proiectelor de pe lista de rezervă și a impactului acestora, decizia finală în selectarea proiectelor fiind a Autorității de Management

DI. Marian Oprișan, președintele Consiliului Județean Vrancea, a precizat că pentru reabilitarea infrastructurii educaționale au fost depuse un număr mare de proiecte care depășesc valoarea alocată acestui domeniu, fiind necesară suplimentarea fondurilor pentru acest domeniu de intervenție. S-au constatat întârzieri mari de la depunerea proiectelor până la contractarea acestora, implicit în contractarea lucrărilor de execuție, ceea ce a determinat adaptări ale soluțiilor tehnice pentru proiectele depuse pe axa prioritară privind infrastructura de drumuri. O altă problemă în implementarea efectivă a proiectelor este incoerența legislativă a achizițiilor publice și un exemplu fiind soluțiile diferite date de Consiliul Național pentru Soluționarea Contestațiilor pentru spețe identice.

De asemenea, o altă problemă constatată de dl. președinte este lipsa motivării personalului implicat în managementul fondurilor europene prin neacordarea sporului de 75% ce determină pierderea personalului calificat, cu costuri mult mai mari în cazul contractării firmelor de consultanță care nu au nici un fel de responsabilitate în fața finanțatorului. Pentru soluționarea acestei probleme, dl.

Oprișan a solicitat implicarea Ministerului de Finanțe pentru aprobarea acordării acestui spor echipelor de implementare a proiectelor sau găsirea unor soluții pentru a putea remunera funcționarii publici implicați în managementul fondurilor europene.

DI. Ostaficiuc a precizat că susține eliminarea contribuției proprii la cheltuielile eligibile aferente domeniului privind microîntreprinderile. De asemenea, consideră că acum este momentul oportun pentru o analiză a implementării tuturor programelor operaționale în vederea unei realocări de fonduri de la celelalte programe către POR.

DI. Gabriel Friptu, director general AMPOR, a subliniat că realocarea fondurilor între programe se va putea realiza abia anul viitor deoarece va trebui invocat gradul de absorbție și nu gradul de contractare.

De asemenea, în ceea ce privește supracontractarea, dl. Murgeanu a subliniat că există o adresă transmisă de AMPOR prin care orice contract aflat în derulare poate depăși valoarea cu maxim 10% și doar în situația în care se justifică acest lucru.

4. Perspectivele financiare ale Programului Operațional Regional - Prezentare

DI. Gabriel Friptu, director general AMPOR, a prezentat perspectivele financiare ale POR pe domenii de intervenții. Totodată, s-a precizat că majoritatea proiectelor solicită prefinanțare, dar încă nu au început să se solicite rambursările efective. Doar în momentul în care prefinanțările sunt recuperate, putem vorbi despre o egalitate între rambursări și plăți. Din cauza întârzierilor calendarelor de rambursare pentru anul 2010 există un deficit de 73 mil. lei conform declarațiilor de cheltuieli. Totuși se preconizează că în lunile august - noiembrie va exista un vârf al cererilor de rambursare.

Totodată, domeniul de intervenție privind situații de urgență prezintă o particularitate întrucât realizându-se doar achiziție de echipamente necesită un timp mai scurt pentru a fi înaintate cererile de rambursare. De asemenea, pentru domeniul 5.2 privind infrastructura de turism, beneficiarii din mediul de afaceri nu solicită prefinanțare.

În ceea ce privește Regula n+2/n+3, pentru anul 2010 nu există riscul unei dezangajări automate întrucât avansul plătit de Comisia Europeană, respectiv prefinanțarea acordată, necondiționat de performanța programului (măsurată prin plăți efective) acoperă obligația de cheltuire și solicitare de rambursări către Comisie. Pentru respectarea acestei reguli și în următoarea perioadă, în anul 2011 valoarea rambursărilor din partea Comisiei trebuie să însumeze 400 mil. euro. De asemenea, trebuie subliniat că în anii următori această valoare va fi din ce în ce

mai mare, astfel încât în anul 2012 rambursările din partea Comisiei vor atinge un miliard de euro, ceea ce ar putea crea probleme, chiar și din punct de vedere administrativ din cauza volumului foarte mare al cererilor de rambursare procesate în aceeași perioadă de timp.

Dna. Lucica Tarara, director general Autoritatea de Certificare și Plată, a precizat că la nivel național în anul 2009 absorbția fondurilor structurale pe programele operaționale a fost de 163, 6 mil euro, POR efectuând plăți în valoare de 23,2 mil. euro. În anul 2010 s-au primit 1,2 mdl. euro, dar trebuie avut în vedere că rambursarea cerută Comisiei Europene pentru lunile noiembrie și decembrie se va face în luna aprilie și de asemenea, trebuie ținut cont de modul cum se realizează estimările financiare (previziunile), întrucât în funcție de acestea Comisia Europeană își fundamentează bugetul. Anul trecut, România a estimat cu 66% mai mult decât a cheltuit. Prognoza pentru POR a fost cea mai realistă dintre toate programele operaționale, indicatorul de realizare a planificării fiind de 86,41%. Pentru anul 2010, POR a estimat o rambursare de la Comisia Europeană de 194 milioane euro, mai mult decât valoarea primită anul trecut pentru toate programele.

DI. Friptu a subliniat că AMPOR a efectuat un număr de 540 rambursări și a acordat 285 prefinanțări, în general cu sume mici, dar care reprezintă un efort destul de mare din perspectiva volumului de munca. În comparație cu celelalte programe care au mult mai puține operațiuni, dar cu sume foarte mari. De asemenea, trebuie să se facă distincția între rambursările către beneficiar și rambursările din partea Comisiei Europene, întrucât până la primirea rambursărilor Comisiei Europene, asupra bugetului statului se exercită o presiune.

DI. Baretto a precizat că în termeni de cheltuieli reale, România a cheltuit destul de puțin din sumele alocate. Astfel, plăți efective au fost de doar 1%, destul de puțin având în vedere că este al patrulea an de implementare. Totuși, incluzând și prefinanțările, ponderea plăților în fondurile alocate crește la 10%. Principala provocare pentru această perioadă este de a utiliza bugetul total disponibil sub constrângerile de timp reprezentate de regulile financiare n+2/ n+3. Așadar, pentru îndeplinirea obiectivelor de plăți, este necesar ca cererile de rambursări să fie transmise de către beneficiari cât mai repede și nu doar la sfârșitul anului.

5. Prezentarea și analiza Raportului Anual de Implementare al Programului Operațional Regional pentru anul 2009

DI. Gabriel Friptu, directorul general AMPOR, a ținut să prezinte doar câteva mențiuni referitoare la RAI 2009.

Prima mențiune a fost o trimitere la prevederile regulamentului și la calendarul care trebuie urmărit, precizând că fiecare AM trebuie să trimită CE până la 30 iunie un

raport cu privire la stadiul implementării programului în anul anterior, pentru aceasta existând o structură standard pentru toate programele operaționale din toate Statele Membre. CE nu aprobă acest raport, ci își dă acceptul cu privire la structura și calitatea informațiilor prezentate în raport, structura și tipul informațiilor ce trebuie prezentate în raport fiind prevăzute în regulamentele europene.

Raportul Anual de Implementare nu este un document elaborat doar de AMPOR, ci este rezultatul colaborării AM cu Organismele Intermediare, ACIS și CE, de regulă, existând diferite variante de lucru care sunt discutate cu toți actorii implicați, astfel încât în momentul în care RAI este prezentat membrilor CM POR, există cel puțin două consultări informale cu partenerii mai sus menționați. De altfel, aprobarea RAI de către membrii CM POR este obligatorie, fără această aprobare AM POR nu poate trimite documentul CE.

De asemenea, dl Friptu a precizat că, până la transmiterea raportului către CE, ar mai putea exista mici corecții pe textul RAI, pentru a asigura coerența documentului cu rapoartele altor PO, existând o serie de secțiuni comune.

În încheiere, dl Friptu a menționat că, la sugestia CE, probabil că de la reuniunea următoare, o parte din informațiile prezentate în mod normal la RAI, se vor păstra pentru a fi prezentate în CM ca o informație normală, cursivă, mai ales în privința realizării obiectivelor, a indicatorilor și a țintelor programului.

Dna. Aura Răducu, a mulțumit AMPOR pentru colaborarea care există în elaborarea și finalizarea acestui document și pentru activitatea informală avută cu CE, pentru a realiza acest document. Totodată, a apreciat, ca și pentru raportul precedent, calitatea destul de bună a documentului, care alături de Raportul Strategic, sunt două documente foarte importante pentru CE, pentru a vedea stadiul implementării, măsurile luate pentru creșterea gradului de absorbție a fondurilor UE și ce se poate face pentru accelerarea implementării programului.

Dna Răducu a menționat că DG Regio a primit acest document, l-a analizat și a transmis AM POR o serie de comentarii, iar în urmă cu câteva zile s-a primit și cea de-a doua versiune. Acesta din urmă este încă un document pe care mai trebuie lucrat împreună, în special în ceea ce privește indicatorii programului și cei de pe fiecare axă prioritară, urmând ca în câteva zile AM POR să primească comentariile DG Regio. Ca urmare, a recomandat membrilor CM POR, aprobarea RAI 2009, cu mențiunea de a fi incluse comentariile ce urmează a fi primite de la CE, pe ultima versiune a RAI POR 2009.

DI. Ștefan Ciobanu, director general ACIS, a apreciat modul în care a fost elaborat acest Raport Anual de Implementare și colaborarea foarte bună avută cu AM POR, fiind un document mai bun decât versiunile inițiale și cu un caracter foarte sintetic în care sunt prezentate clar aspectele cele mai importante.

De asemenea, ACIS ar mai dori să lucreze cu AMPOR asupra unor elemente ale raportului, cum ar fi: la sub-capitolul 2.1.2 Informații financiare poate că ar fi utilă o scurtă interpretare și doar o prezentare tabelară a datelor; la sub-capitolul 2.1.3 Defalcarea fondurilor pe categorii, există același comentariu ca și CE; la sub-capitolul 2.1.6 Analiza calitativă, pe alocuri, dincolo de prezentarea unor cifre, se simte nevoia unor interpretări, mai ales la nivel de program, asupra modului în care programul a fost implementat în cadrul perioadei de referință a raportului.

DI. Ciobanu a recomandat, de asemenea, membrilor CM POR, aprobarea RAI POR 2009, urmând ca AM POR împreună cu ACIS și CE să definitiveze ultimele elemente, înainte ca raportul să fie finalizat.

DI Răzvan Murgeanu, secretar de stat în cadrul Ministerului Dezvoltării Regionale și Turismului a supus la vot Raportul Anual de Implementare a POR pentru anul 2009, cu amendamentele prezentate mai sus.

Membrii CMPOR au votat în unanimitate Raportul Anual de Implementare a POR pentru anul 2009.

6. Stadiul Implementării Programului Operational Regional în Regiunea Nord - Est - Prezentare Organism Intermediar ADR Nord – Est

DI. Gheorghe Harja, director Organism Intermediar Nord-Est, a precizat că Polul de creștere Iași a transmis 2 proiecte în valoare de 40 mil. euro și până la sfârșitul acestui an vor fi primite toate proiectele de la polul de creștere Iași.

Principala problemă identificată este că implementarea proiectelor nu decurge conform așteptărilor, iar măsurile luate au fost de a merge la fiecare autoritate locală pentru a grăbi absorbția fondurilor. O altă problemă o reprezintă procesul de contractare, destul de greoi, multe dintre proiecte fiind în diverse etape ale acestuia. Alte probleme identificate în Regiunea Nord Est sunt: întârzierile în atribuirea contractelor de lucrări, fie din cauza contestațiilor, fie a modului de realizare a documentelor, managementul slab al beneficiarilor care nu pot gestiona proiecte atât de mari, capacitate insuficientă a constructorilor și diriginților de șantier, în special la întocmirea documentelor necesare pentru rambursarea cheltuielilor. De asemenea resursele financiare sunt insuficiente pentru derularea proiectelor, caz în care s-au reziliat contracte, în special pentru microîntreprinderi.

Totodată, amânarea luării unei decizii cu privire la economiile ce pot rezulta din atribuirea unor contracte de lucrări, cât și anumite reglementări pentru procesul de implementare, cum sunt cele privind ordinele de cheltuieli eligibile și recomandările

Autorității de Audit sunt probleme care dacă vor fi soluționate se va putea crește posibilitatea de a contracta 12% din suma alocată pentru Regiunea Nord Est.

DI. Gabriel Friptu, director general AMPOR, a precizat că durata medie a procesului de evaluare și selecție, până la vizita pe teren este în responsabilitatea organismului intermediar, a AMPOR și a beneficiarilor, iar distribuția timpului între acești actori este 21% OI, 39% AMPOR și 40% beneficiar. Există probleme la calitatea documentației, la cele privind proprietatea, la eligibilitatea activităților în etapa de evaluare tehnică, care determină întârzieri. Toate contractele care ajung la nivelul AMPOR au nevoie de clarificări, fie de sume care nu sunt adunate corect, fie de acte care să ateste proprietatea. Vom propune o întâlnire cu partea tehnică din OI pentru a clarifica punctele slabe identificate de AMPOR și care pot fi soluționate la nivelul OI. Problema economiilor rezultate din atribuirea unor contracte ține mai mult de momentul în care aceste economii pot fi reintroduse în circuitul programului, întrucât pot exista multe acte adiționale, ceea ce ar determina o lipsă a fondurilor la momentul finalizării contractului de lucrări. De asemenea, s-a reușit un dialog mai constructiv cu Autoritatea de Audit, astfel încât viitoarele recomandări să aibă și o bază legală, pe care să o putem utiliza în aplicarea recomandărilor.

Aura Răducu, reprezentant DG REGIO, a dorit să știe dacă există proiecte finalizate, care este efectul acestora și dacă există posibilitatea finalizării altor proiecte în perioada imediat următoare.

DI. Gheorghe Harja, a precizat că sunt proiecte încheiate, dar nu se poate trage o concluzie în ceea ce privește impactul acestora. Există proiecte în implementare care arată o îmbunătățire a condițiilor de viață, a numărului de locuri de muncă create. Deși este o regiune săracă, întotdeauna s-au găsit resursele necesare pentru implementarea proiectelor.

7. Stadiul Implementării Programului Operațional Regional în Regiunea Sud - Est - Prezentare Organism Intermediar ADR Sud – Est

D-na Luminița Mihailov, director ADR Sud Est, a precizat că una dintre problemele majore o reprezintă întârzierile foarte mari de la depunerea proiectelor până la contractarea acestora, implicit contractarea lucrărilor de execuție, ceea ce face ca documentația să nu mai fie de actualitate. O altă problemă o reprezintă rezilierea unui număr mare de contracte pe domeniul 4.3, peste 30% dintre contracte, întrucât beneficiarii au renunțat la finanțare din cauza necesității asigurării contribuției proprii în implementarea proiectelor, precum și a resurselor financiare în condițiile rambursării/decontării ulterioare a fondurilor.

Alte probleme identificate la nivelul Regiunii Sud-Est sunt întârzieri în finalizarea procedurilor de achiziție prevăzute în contracte, în special pentru lucrări, ca urmare a contestațiilor, a reluării procedurilor. Totodată, aceste întârzieri au determinat

aparitia de modificări în teren, în special la proiectele de infrastructura de transport, din cauza unor situații neprevăzute, ca tasări, prăbușiri, care necesită lucrări suplimentare, acte adiționale.

DI. Razvan Murgeanu, a precizat că în ceea ce privește asigurarea cofinanțării pentru domeniul dedicat dezvoltării microîntreprinderilor, se vor lua măsurile necesare pentru eliminarea acesteia în limita a 200.000 euro.

8. Stadiul Implementării Programului Operational Regional în Regiunea Sud - Muntenia - Prezentare Organism Intermediar ADR Sud- Muntenia

DI. Liviu Mușat, director ADR Sud Muntenia, a precizat că în cadrul regiunii au fost realizate progrese semnificative pentru următoarele domenii de intervenție: 3.2 privind centrele sociale, 5.1 privind patrimoniul cultural, 5.2 privind infrastructura de turism și 4.1 privind structurile de sprijinire a afacerilor.

Pentru întâmpinarea eventualelor probleme, la nivelul regiunii se vor monitoriza mai bine proiectele care au fost licitate și la care s-au câștigat contractele de achiziții cu sume mici. De asemenea, este necesară mai multă claritate a ordinelor de cheltuieli eligibile în ceea ce privește eligibilitatea dotărilor pentru a se evita confuziile, precum și o coroborare mai atentă a legislației naționale cu Ghidurile, întrucât solicitanții țin cont în principal de aceste documente, fără a ține cont și de prevederile legislației în vigoare, dacă nu sunt transpuse în mod clar în Ghiduri sau dacă au apărut ulterior.

Alte probleme întâmpinate sunt creșterea cursului de schimb leu/euro, ce a determinat majorarea bugetului proiectului în cazul beneficiarilor privați, precum și neacordarea sau acordarea anevoioasă de către bănci a creditelor. De asemenea, contestațiile apărute în derularea procedurilor de achiziție și procedurile anevoioase de avizare a actelor adiționale la contractele de finanțare determină întârzieri în implementarea proiectelor.

De asemenea, a precizat că a avut loc o ședință a Uniunii Naționale a Consiliilor Județene din România, în urma căreia a fost elaborat un raport ce va înaintat CMPOR. Cele mai importante propuneri ale documentului vizează respingerea ofertelor aflate sub 85% din valoarea contractului și introducerea unor termene pentru procesul de contractare a proiectului pentru toate cele trei părți implicate în implementarea proiectelor.

În ceea ce privește impactul proiectelor la nivelul Regiunii Sud se dorește crearea unui instrument comun cu ajutorul căruia să se poată măsura impactul tuturor proiectelor.

DI. Eduardo Baretto, reprezentantul DG REGIO, a precizat că este ilegal să se refuze ofertele din cauza prețului mai mic.

9. Stadiul Implementării Programului Operațional Regional în Regiunea Sud – Vest Oltenia - Prezentare Organism Intermediar ADR Sud – Vest Oltenia

D-na Marilena Bogheanu, director ADR Sud Vest, a menționat că până la 13 mai a.c. au fost depuse 427 de proiecte în valoare de 8,47 mil euro și au fost contractate 77 de proiecte în valoare de 212 mil. euro. O problemă este faptul că nu există suficiente echipe de evaluatori independenți pentru evaluarea tehnico-financiară a proiectelor depuse.

Printre problemele întâmpinate la nivelul regiunii, dna Bogheanu a menționat necorelările existente între studiile de fezabilitate și proiectele tehnice care nu se soluționează înainte de etapa de contractare, ceea ce duce la diferențe între indicatorii din proiectul tehnic și studiul de fezabilitate și implicit la dificultăți în monitorizare. O altă problemă o reprezintă slaba calitate a proiectelor, ceea ce determină dificultăți în implementarea acestora.

Totodată, a solicitat găsirea unei soluții pentru a permite consolidarea și reabilitarea fațadelor, în parteneriat public privat, în cazul proiectului pentru centrul istoric din Craiova. Sunt foarte puține proiecte reziliate pe domeniul privind dezvoltarea microîntreprinderilor și foarte puține contestații la nivelul regiunii.

DI. Murgeanu a precizat că necorelările dintre proiectele tehnice și studiile de fezabilitate sunt din vina beneficiarului, ceea ce determină numeroase clarificări. În ceea ce privește centrul istoric, nu se pot realiza investiții atâta timp cât acele locații nu sunt ale autorității publice.

Dna Aura Răducu, reprezentantul DG REGIO, a subliniat că prezentările făcute de ADR-uri ar trebui să arate modul în care sunt îndeplinite obiectivele regiunii, precum și ceea ce se realizează prin intermediul proiectelor implementate la nivelul regiunilor și ce măsuri au fost luate pentru soluționarea problemelor cu care s-au confruntat.

10. Stadiul implementării Programului Operațional Regional în Regiunea Vest - Prezentare Organism Intermediar ADR Vest

DI. Sorin Maxim, director ADR Vest, a menționat că pentru domeniul 3.4 sunt foarte multe proiecte depuse și ar fi utilă definitivarea listei de proiecte care mai pot

primi finanțare, întrucât sunt situații în care școlile vor fi desființate de către Inspectoratul Școlar, iar alte proiecte utile nu vor putea primi finanțare.

În ceea ce privește domeniul 4.3 privind microîntreprinderile, dl. Maxim consideră necesar menținerea măcar a unui procent de 10% de cofinanțare, pentru a responsabiliza beneficiarul. De asemenea, a precizat că aproape jumătate dintre proiecte sunt pentru cabinete medicale.

O problemă semnificativă întâmpinată o reprezintă durata relativ mare de la depunere și până la contractare, în medie 242 zile în Regiunea Vest, fiind necesară o reacție mai rapidă prin optimizarea termenelor din cadrul procesului. De asemenea, există mari întârzieri în implementare după semnarea contractelor determinate de schimbarea graficelor de activități, de plăți și chiar a soluției tehnice din proiect.

DI. Marian Opreșan, președintele Consiliului Județean Vrancea, a propus ca pentru eliminarea acestor întârzieri să fie realizat un opis cu activitățile pe care trebuie să le îndeplinească beneficiarul.

DI. Barreto a precizat că nu ar trebui finanțate din bani publici acele activități care pot fi realizate din fonduri private, ca de exemplu cabinetele medicale, și ar trebui o selectare mai riguroasă a proiectelor pentru a putea obține un impact real.

11. Stadiul implementării Programului Operațional Regional în Regiunea Nord - Vest - Prezentare Organism Intermediar ADR Nord – Vest

DI. Claudiu Coșier, director ADR Nord Vest, a precizat că problemele cu care se confruntă celelalte Regiuni sunt valabile și pentru Regiunea Nord Vest.

În ceea ce privește implementarea programului, pe axa prioritară 1 toate planurile integrate se află în diverse faze. Pentru axa prioritară 2 au fost semnate 7 contracte, având în implementare și cel mai lung drum județean de 76,7 km. Toate proiectele care se vor implementa au impact regional deoarece în etapa de programare s-au stabilit proiectele strategice care vor fi implementate. Este totuși mai dificil de a implementa proiecte strategice acum având în vedere că regula aplicată este primul venit, primul servit. Pe domeniul 4.1 privind structurile de sprijinire a afacerilor proiectele depuse depășesc suma alocată cu 33% și se află în diverse etape de avizare. Nu au fost depuse proiecte pe domeniul 4.2 privind reabilitarea siturilor industriale, întrucât acestea au fost depuse spre finanțare din Programul Operațional Sectorial de Mediu.

Totodată, pe domeniul 4.3 au fost finalizate 39 de contracte, în urma cărora s-au creat 176 locuri de muncă. Există un număr mare de proiecte respinse, dar această situație ar putea fi evitată dacă se vor îmbunătăți procedurile de evaluare și selecție. În ceea ce privește proiectele depuse pe domeniile 5.1 și 5.2, acestea vizează implementarea unor proiecte care se încadrează în programele tematice de la nivel regional (conform Documentului Regional de Programare în Turism), totuși apar situații în care se finanțează doar jumătate dintre activități. Un exemplu în acest caz este circuitul bisericilor de lemn din Transilvania de Nord care se realizează doar pe jumătate întrucât este implementat de două autorități locale, dar doar una dintre ele a reușit să primească finanțare.

Pentru a rezolva problemele care apar în implementare ar trebui făcut un task force la nivel național care să analizeze partea de reglementări pentru toate autoritățile de management și, în general, cauzele implementării dificile a proiectelor mari de investiții în România. De asemenea, un astfel de task force ar fi util și la nivelul AMPOR pentru a simplifica procedurile de implementare. Totodată, se dorește o flexibilitate mai mare la contractele de asistență tehnică, un exemplu ar fi angajările fără acte adiționale pentru a evita supraîncărcarea personalului în diversele etape de selecție sau implementare. În cazul contractelor de asistență tehnică ar fi util să se permită activități dedicate coordonării beneficiarilor în etapa de pregătire a achizițiilor. Astfel, cu scopul îmbunătățirii calității caietelor de sarcini ale beneficiarilor, între etapa de verificare a proiectelor tehnice și semnarea contractelor de finanțare ar trebui creat un grup de lucru suport de tip Help Desk dedicat beneficiarilor, asemănător celui dedicat potențialilor beneficiari.

În final, a propus MDRT să se inițieze un proiect pilot de descentralizare a implementării POR pentru una sau două dintre regiuni urmând ca, în cazul unui succes, proiectul să fie extins chiar din exercițiul 2007-2013 sau să se elaboreze concluzii pentru perioada 2014 - 2020, întrucât actualul sistem va trebui regândit în vederea descongestionării la nivel național și regional.

12. Stadiul implementării Programului Operațional Regional în Regiunea Centru - Prezentare Organism Intermediar ADR Centru

DI. Simion Crețu, Director ADR Centru, a precizat că problemele prezentate de celelalte ADR-uri sunt valabile și pentru Regiunea Centru. Se dorește contractarea a 60% din fondurile alocate regiunii anul acesta.

La nivelul Regiunii au fost încheiate 113 contracte ce reprezintă 37% din alocare, iar în precontractare mai sunt 57 de proiecte ce acoperă 24%. În ceea ce privește plățile efectuate acestea depășesc 8,8%. Pentru axa 2, dacă se va mai contracta un proiect, alocarea regională va fi depășită cu 10%. Domeniul 3.1 este închis pentru depuneri, iar pentru domeniul 3.2 dedicat infrastructurii sociale se vor face demersurile pentru suspendare întrucât valoarea proiectelor a fost depășită cu 50%

alocarea regională. Pe domeniul 3.3 privind situațiile de urgență a fost finalizat un proiect ce depășește 80% din alocare, pentru domeniul 4.3 privind microîntreprinderile au fost finalizate 30 de proiecte.

La axa prioritară 1 privind dezvoltarea urbană deși au existat câteva întârzieri au fost încheiate și contracte. Pe domeniul de intervenție privind reabilitarea siturilor industriale au fost depuse 2 proiecte care se află în diverse faze de evaluare și se estimează depunerea a încă trei proiecte, sumele rămase disponibile fiind realocate conform deciziei care se vor lua de către CMPOR. Pentru domeniul dedicat microîntreprinderilor alocarea financiară este depășită cu 30% și, din cauza condițiilor economice au fost reziliate doar 15 contracte.

DI. Crețu a menționat că trebuie îmbunătățită comunicarea între părțile implicate în implementarea programului și a recomandat realizarea unor întâlniri tehnice în care să fie discutate și soluționate problemele întâmpinate.

13. Stadiul implementării Programului Operațional Regional în Regiunea București - Ilfov - Prezentare Organism Intermediar ADR București – Ilfov

DI. Dan Nicula, director ADR București Ilfov, a menționat că a început evaluarea celor 7 planuri de dezvoltare și se estimează că vor depăși alocarea financiară. În ceea ce privește domeniul 3.4, cererea depășește de 6 ori alocarea financiară și s-au făcut demersuri la Ministerul Educației pentru a se stabili acele școli care nu vor fi desființate din cauza lipsei de elevi necesari pentru formarea claselor. Situația dificilă a școlilor nu a făcut posibilă o abordare strategică a acestui domeniu.

La domeniul de intervenție 4.1 dedicat infrastructurii de sprijinire a afacerilor alocarea regională a fost depășită cu 50%. De asemenea, a recomandat ca pentru proiectele dedicate microîntreprinderilor să fie menținută o cotă de cofinanțare pentru a cointeresa beneficiarii.

În etapa de evaluare există întârzieri între momentul depunerii și cel al contractării din cauza numărului mare de proiecte din ultima perioadă. În etapa de implementare au fost probleme datorate amânării achizițiilor publice, dar și a întocmirii rapoartelor de progres și a cererilor de rambursare, a calității slabe a consultanței în domeniul managementului, a lipsei finanțării pentru proiectele private. Se estimează că anul viitor ar putea exista probleme în ceea ce privește asigurarea finanțării publice (asigurarea fluxului financiar) și a capacității administrative, din cauză că sunt puțin beneficiari autorități locale care trebuie să implementeze multe proiecte.

DI. Murgeanu a subliniat că prefinanțarea acordată asigură resursele financiare pentru începerea implementării proiectelor.

14. Stadiul implementării Programului Operațional Regional DMI 5.3. „Promovarea potențialului turistic și crearea infrastructurii necesare, în scopul creșterii atractivității României ca destinație turistică” – Prezentare Organismul Intermediar pentru implementarea POR – DMI 5.3

DI. Petrache Păduraru, șef serviciu OI Turism, a precizat că la sfârșitul lunii mai va fi înaintată cererea de finanțare pentru brand-ul turistic al României, în valoare de 3 mil. euro. În ceea ce privește centrele de promovare și informare turistică, 7 proiecte se află în faza de contractare. Sumă rămasă disponibilă va fi realocată în urma modificării domeniului de intervenție dedicat promovării turistice.

DI. Gabriel Friptu, director general AMPOR, a concluzionat cele discutate în cadrul ședinței. Astfel, o problemă este reprezentată de întârzierile în procesul de evaluare determinate de lipsa echipelor de evaluatori din cauza contestațiilor în cadrul procesului de achiziție. În momentul de față se încearcă asigurarea echipelor de evaluatori necesare pentru evaluarea proiectelor depuse. Totodată a precizat că se alocă foarte mult timp pentru clarificări și răspunsuri la solicitările venite din partea beneficiarilor.

Deși se dorește o descentralizare mai mare către organismele intermediare, aceasta nu se poate realiza întrucât aproape toate contractele necesită clarificări care ar fi putut fi soluționate la nivelul organismelor intermediare, ceea ce determină întârzieri în semnarea contractelor și chiar respingerea unor proiecte la nivel AMPOR întrucât nu erau eligibile. De asemenea, cererile de rambursare trebuie refăcute de cele mai multe ori la nivelul AMPOR.

Propunerea privind organizarea unui grup de lucru suport pentru beneficiari este benefică, dar trebuie avut în vedere evitarea suprapunerilor cu atribuțiile ANRMAP și consultată Autoritatea de Audit pentru a nu exista nici un conflict de interese.

DI. Barreto, reprezentantul DG REGIO, a precizat că este nevoie de informații suplimentare privind activitățile care se vor desfășura pentru brand, precum și clarificări privind stadiul implementării domeniului de intervenție 5.3 privind promovarea potențialului turistic și crearea infrastructurii necesare.

Joi, 20 mai 2010

1. Propuneri privind realocarea fondurilor POR

DI. Friptu, director general AMPOR, a precizat că propunerea făcută inițial privind o nouă schemă de finanțare în cadrul axei 4 nu mai este actuală întrucât, în urma consultărilor cu Comisia Europeană și cu ADR-urile se va acorda o mai mare flexibilitate realocării în funcție de interesul fiecărei regiuni. Astfel, a menționat că în Regiunile Vest și Centru s-au depus proiecte sau există proiecte în faza finală de depunere; de asemenea, aceste regiuni au făcut o evaluare privind dimensiunea bugetului pentru a se putea finanța toate cererile de proiecte existente până în acest moment în cadrul domeniului de intervenție 4.2 privind reabilitarea siturilor industriale. Sumele rămase disponibile se vor realoca pentru a acoperi finanțarea celor 5 spitale județene de urgență pentru care nu sunt fonduri suficiente în cadrul domeniului de intervenție 3.1 privind infrastructura de sănătate.

Totodată, dl. director Friptu, a precizat că sumele rămase după această distribuire se vor realoca către următoarele domenii de intervenție: 4.1 privind structurile de sprijinire a afacerilor, 4.3 privind sprijinirea microîntreprinderilor, 5.1 privind patrimoniul cultural, 5.2 privind infrastructura de turism, conform celor solicitate de fiecare Regiune. De asemenea, a propus ca pentru acele Regiuni care și-au exprimat interesul de a realoca fonduri pentru axa prioritară 1 privind dezvoltarea urbană, respectiv centre urbane, sumele să rămână pe domeniul 4.2, întrucât până în acest moment nu au fost cheltuite sume pe axa 1.

În baza propunerilor Regiunilor, Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Regional va identifica sumele exacte de realocat pentru fiecare domeniu de intervenție, efectuând corecțiile necesare asupra textului Programului Operațional Regional (indicatori și parte justificativă). Regiunile vor fi informate asupra variantei finale a documentului care va fi transmisă Comisiei Europene prin intermediul ACIS, astfel încât să se obțină acordul reprezentanților europeni cât mai curând posibil.

Reprezentantul Comisiei Europene, Eduardo Barreto, a atras atenția că o realocare pentru Axa prioritară 1 privind dezvoltarea urbană nu are o fundamentare plauzibilă, întrucât această variantă nu este opțiunea cea mai bună pentru a întări mecanismele de relansare economică. Nu există o justificare conform căreia proiectele finanțate prin sumele realocate în cadrul axei 1 vor duce la relansare economică. Totodată, a subliniat ca nu au fost efectuate cheltuieli în cadrul acestei axe, iar propunerile privind realocarea fondurilor și modificarea POR vor fi stabilite în urma discuțiilor bilaterale. Al doilea aspect remarcat de reprezentantul Comisiei Europene este asigurarea complementarității axei prioritare 1 privind dezvoltarea urbană cu axele prioritare 4 privind mediul de afaceri și 5 privind dezvoltarea

turismului, astfel, fiind necesare clarificări asupra tipurilor de proiecte care vor fi finanțate, pentru a evita suprapunerile.

DI. Gheorghe Flutur, președintele Consiliului Județean Suceava, a subliniat nevoia de a suplimenta bugetul axei prioritare 1 privind dezvoltarea urbană, mai ales că în Regiunea Nord Est au fost depuse proiecte care depășesc alocarea regională cu 50%, pe această axă. Pentru a discuta de dezvoltare economică trebuie să se țină cont de faptul că orașele mici sunt afectate de procesul de dezindustrializare și lipsește infrastructura de bază. Astfel, dacă nu se intervine, discrepanța între zonele sărace și bogate va fi și mai mare.

DI. Călinoiu, președintele Consiliul Județean Dolj, reprezentantul Regiunii Sud Vest, a precizat că poliile urbane de creștere și domeniul de intervenție 5.2 privind infrastructura de turism reprezintă soluția pentru dezvoltarea sectorului destinat microîntreprinderilor. Totodată, a apreciat pozitiv rezultate obținute în implementarea POR, precizând că în cazul Programului Național de Dezvoltare Rurală au existat numeroase probleme cauzate de schimbări ale ghidului solicitantului în timpul evaluării proiectelor și de realizarea unei programări care nu a ținut cont de specificul și nevoile regiunilor.

Luând în considerare situația acestor 2 regiuni, dl. Răzvan Murgeanu, vicepreședintele CMPOR, a precizat că, împreună cu reprezentanții Autorității pentru Coordonarea Instrumentelor Structurale, va găsi o formulă unitară pentru realocarea fondurilor pe axa prioritară 1, în limita permisă de program.

DI. Friptu a precizat că sumele de realocat sunt cele disponibile în cadrul bugetelor regionale, dar solicitarea de modificare a fondurilor va fi transmisă Comisiei Europene la nivel de program și nu la nivel de regiune.

DI. Răzvan Murgeanu, vicepreședintele CMPOR, a supus aprobării membrilor realocarea fondurilor neutilizate din cadrul domeniului 4.2 privind reabilitarea siturilor industriale către domeniile 3.1 – infrastructură de sănătate, 4.1 – structuri de sprijinire a afacerilor, 4.3 – dezvoltarea microîntreprinderilor, 5.1 – patrimoniu cultural, 5.2 – infrastructură de turism, cu modificarea corespunzătoare a textului Programului Operațional Regional.

Membrii CMPOR au votat în unanimitate realocarea fondurilor programului.

2. Informare privind procedura scrisă de adoptare a hotărârilor CMPOR din data de 25 februarie 2010

DI. Gabriel Friptu, directorul general AMPOR, a informat membrii CMPOR că la sfârșitul lunii februarie 2010 a fost inițiată o procedură scrisă privind aprobarea următoarelor documente:

- Planul multianual pentru evaluarea POR 2007-2013, modificat
- Planul de evaluare a POR pentru anul 2010
- Criteriile de eligibilitate și selecție a proiectelor finanțate din axa prioritară 1: *Sprrijinirea dezvoltării durabile a orașelor - poli urbane de creștere*, Domeniul major de intervenție: *Planuri integrate de dezvoltare*.

În timpul prevăzut de regulament, respectiv 10 zile, s-a primit acordul favorabil asupra acestor documente de la 14 membri cu drept de vot din 24. De asemenea, după expirarea termenului de transmitere a răspunsurilor, s-a primit acord favorabil de la 4 membrii cu drept de vot.

Documentele supuse aprobării au fost adoptate prin procedură scrisă și au devenit operaționale prin semnarea hotărârilor de către președintele CMPOR.

3. Achiziții publice

DI. Gabriel Friptu a precizat că acest subiect este abordat urmare a numeroaselor observații primite din partea regiunilor, precum și a faptului că din ce în ce mai multe proiecte se confruntă cu probleme în acest domeniu. Astfel, se dorește evitarea unui risc de corecții financiare care poate fi aplicate la nivel de proiect sau chiar la nivelul întregului program, dacă sunt mai multe cazuri de același tip. Autoritățile publice locale sunt afectate în mod special și au existat discuții atât cu organismele intermediare cât și cu autoritatea de management pentru a găsi soluții astfel încât să nu se blocheze implementarea programului, iar corecțiile financiare să fie cât mai mici.

În acest moment, independent de discuțiile pe cadrul legislativ care reglementează achizițiile publice, Autoritatea de Management a POR a inițiat o consultare cu instituțiile care se ocupă de domeniul achizițiilor, pentru elaborarea unei note care să fie pusă la dispoziția beneficiarilor. Aceasta nu constituie o reglementare, dar încercă să vină în sprijinul beneficiarilor pentru definirea situației neprevăzute, care nu este reglementată nici în legislația națională, nici în cea europeană. Nota propusă va face un inventar asupra a ceea ce nu poate constitui o situație neprevăzută și a luat în considerare experiența acumulată în implementarea ISPA, a corecțiilor aplicate actelor adiționale din cadrul programului ISPA, precum și opiniile autorităților de audit din statele membre și al Comisiei Europene.

Dna Aura Răducu, reprezentantul Comisiei Europene a subliniat că achizițiile publice reprezintă cel mai dificil element în implementarea proiectelor, fiind atât o problema orizontală pentru toate programele operaționale, cât și una națională pentru că pot apărea corecții la nivel de schimburi financiare între stat și Uniunea Europeană. În prezent există multe state membre care returnează fonduri Uniunii Europene, din cauza nerespectării reglementarilor europene în domeniul achizițiilor publice (Grecia, Spania). În acest domeniu există directive europene care trebuie respectate; acestea au fost armonizate în legislația românească, dar legislația secundară este interpretată diferit de instituții, iar auditul poate identifica foarte ușor aceste nereguli.

Directivele europene definesc situațiile neprevăzute și există cazuri europene prin care se soluționează aceste situații; există jurisprudența europeană prin care este explicată cazuistica situațiilor neprevăzute. De asemenea trebuie avută în vedere și experiența programului ISPA. În România, lipsește documentația standard (standarde de specificație tehnică, de modele de contract) care să poată fi adaptată nevoilor fiecărui beneficiar. În contextul raportului anual de verificare și monitorizare al Comisiei Europene se va discuta cu autoritățile române și domeniul achizițiilor publice, pentru a se găsi o soluție. Totodată, dna Răducu a precizat că trebuie eliminate acele informații care restricționează competiția, documentație de atribuire ar trebui să fie simplă și neutră, criteriile de selecție transparente și să se evite actele adiționale prin care se măresc valoarea contractelor.

DI. Dragnea, președinte Consiliul Județean Teleorman, a subliniat că apar multe situații neprevăzute, de cele mai multe ori generate de greșeli ale proiectantului, lipsa unui cadastru al drumurilor, una dintre principalele cauze de întârziere fiind contestațiile întrucât costurile pentru depunerea contestațiilor este foarte mic. Propune ca pentru depunerea contestațiilor să se perceapă o taxă de 10% din valoarea unui posibil contract.

DI. Flutur, președinte Consiliul Județean Suceava, a precizat că firmele contestate de profesie ar trebui incluse pe o listă neagră, astfel încât să fie evitate întârzierile în implementarea proiectelor determinate de contestații nejustificate. De asemenea, a precizat că ar fi utilă o cazuistică a situațiilor neprevăzute întrucât multe dintre proiectele POR se implementează în zone cu riscuri naturale sporite și caracteristici geografice diferite.

DI. Ștefan Ciobanu, director general ACIS, a menționat că în România se aplică o definiție largă a situațiilor neprevăzute, ceea ce creează un risc foarte mare pentru toate achizițiile publice din România, nu doar pentru proiectele finanțate din fonduri structurale. Nici unul dintre organismele care gestionează domeniul achizițiilor publice, în special ANREMAP, nu a transmis autorităților publice contractante exemple de nereguli, iar limitarea la 10 - 20% a actelor adiționale nu este suficientă, întrucât contractele derulate se pot confrunta cu situații care nu puteau fi prevăzute.

DI. Nicolae Robu, reprezentantul mediului academic din Regiunea Vest, a precizat că întocmirea unui caiet de sarcini trebuie realizată în mod responsabil, astfel încât contestatarii să nu poată specula. Cheia fiind caietul de sarcini, contestatarii speculează aceste caiete de sarcini

DI Florin Popescu, președinte Consiliul Județean Dâmbovița, a precizat că de la demararea unui proiect și până la implementare proiectului durează chiar și doi ani, perioadă în care sunt afectate condițiile inițiale de implementare, apărând situații neprevăzute. Totuși, în domeniul achizițiilor publice trebuie armonizate toate punctele de vedere pentru realizarea unor proiecte de succes.

D-na Mariana Gâju, vicepreședintele Asociației Comunelor din România, a propus ca pentru evitarea contestațiilor să fie întocmită o documentație standard în concordanță cu legislația națională și europeană. Totodată, a precizat că în cazul PNDR ar fi utilă realocarea de fonduri pentru măsura 3.2.2 privind dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de baza pentru economia și populația rurală.

DI. Vatafu, consilierul primului ministru, a precizat că la sediul ANRPAM va avea loc o dezbatere la care va participa și reprezentantul Comisiei Europene și unde se vor discuta documentația tip de atribuire și pentru contracte în domeniul transportului, energiei și mediului. Totodată, a menționat că ANRMAP a desfășurat un proces intens de consultare pentru a putea propune măsuri de îmbunătățire a procedurilor de achiziții publice, iar în acest moment se află în consultare publică propunerile de îmbunătățire a OUG 34 care prevede semnarea contractului după decizia Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor (CNSC).

DI. Matache, director Consiliul Județean Vrancea, a precizat că de multe ori recomandările consultative al Unității pentru Coordonarea și Verificarea Achizițiilor Publice constituie baza contestațiilor care sunt depuse în domeniul achizițiilor publice. De asemenea, a subliniat că soluțiile date de CNSC sunt diferite, deși cazuistica este aceeași. Totodată, a reamintit că proiectele care sunt acum în implementare au fost pregătite încă din 2006, astfel că este normal să apară situații neprevăzute, cu atât mai mult cu cât în anii anteriori multe zone s-au confruntat cu inundații.

DI. Murgeanu, secretar de stat, a precizat că discuția inițiată și materialele prezentate au avut în vedere prezentarea stadiului achizițiilor publice și a problemelor întâmpinate, dar că MDRT nu se poate substitui ANRMAP și UCVAP.

DI. Gabriel Friptu, director general AMPOR, a precizat că s-au supus atenției contractele de lucrări, întrucât problemele apar atunci când se modifică bugetul ofertat. Notele de fundamentare sunt extrem de tehnice, dar lipsesc informațiile privind necesitatea actualizării documentației, lucru care însă nu constituie un motiv de neprevăzut. Criteriile utilizate în evaluarea ofertelor, în special, cel privind durata de execuție a proiectului pot determina contestații în cazul în care contractul este prelungit cu o durată mai mare decât cea prezentă în oferta următoare. Totodată,

cheltuielile de asistență tehnică pentru pregătirea documentațiilor, a caietelor de sarcini au devenit eligibile. Pentru a veni în sprijinul beneficiarilor, AMPOR și organismele intermediare vor institui un sistem de help desk pentru cei care implementează proiecte, prin care să se explice cazuistica situațiilor neprevăzute. De asemenea, se va propune un inventar de bune practici, cu soluții posibile, pentru situațiile neprevăzute care au fost întâlnite în proiectele implementate. Totuși, nu se dorește ca Agențiile pentru Dezvoltare Regională să se implice în verificarea ex ante a documentațiilor de atribuire.

4. Prezentarea și aprobarea Strategiei de Asistență Tehnică a POR

DI. Gabriel Friptu, director general AMPOR, a menționat că modificările vizează actualizarea bazei legale menționate în Strategia de Asistență Tehnică, a ajustărilor instituționale, respectiv includerea OI Turism în cadrul ministerului, modificarea atribuțiilor CRESC și constituirea unei unități dedicate evaluării în cadrul AMPOR. Totodată, documentul a fost armonizat cu Documentul Cadru de Implementare a POR.

DI. Răzvan Murgeanu, vicepreședintele CMPOR, a supus aprobării modificarea Strategiei de Asistență Tehnică. Membrii CMPOR au votat în unanimitate modificarea Strategiei de Asistență Tehnică.

5. Propuneri de modificare a Programului Operațional Regional:

- **Axa prioritara 4 „Sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri regional și local”**
- **Axa prioritara 5 „Dezvoltarea durabilă și promovarea turismului, respectiv lista Centrelor Naționale de Informare și Promovare Turistica”**
- **Ținte indicatori axa prioritara 2 “Îmbunătățirea infrastructurii regionale și locale de transport”**

DI. Răzvan Murgeanu, secretar de stat în cadrul Ministerului Dezvoltării Regionale și Turismului, a propus trecerea la punctul 7 de pe agendă care cuprinde propuneri de modificare a POR – Axa prioritara 4 „Sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri regional și local”, Axa prioritara 5 „Dezvoltarea durabilă și promovarea turismului, respectiv lista Centrelor Naționale de Informare și Promovare Turistica” și Ținte indicatori axa prioritara 2 “Îmbunătățirea infrastructurii regionale și locale de transport”.

DI. Gabriel Friptu, director general AMPOR, a prezentat pe scurt propunerile de modificare, precizând că pentru axa 4 textul propus inițial pentru modificare (cu privire la adăugarea unei noi operațiuni dedicată finanțării infrastructurii pentru

dezvoltarea mediului de afaceri local din stațiuni balneare și porturi turistice) nu mai este de actualitate, decizia membrilor de mai devreme cu privire la realocare presupunând un alt text care să fie supus aprobării, ca obiect al modificării de program. Textul respectiv va face obiectul unei consultări informale cu ACIS și CE, iar forma finală, propusă oficial, va fi transmisă și membrilor CM POR.

Cea de-a doua propunere presupune o modificare pe textul programului privind Centrele Naționale de Informare și Promovare Turistică, finanțate prin DMI 5.3. În momentul de față POR are o anexă cu centrele naționale de informare și promovare turistică, iar în textul POR se menționează că se finanțează numai 10 centre naționale de informare și promovare turistică, listate în această anexă.

În momentul de față 9 din cele 10 centre se află într-o fază avansată de evaluare având practic finanțarea asigurată, rămânând disponibilă pentru acest domeniu un buget important, în condițiile în care bugetul total este de circa 20 milioane euro, iar contractarea celor 10 centre listate vor necesita circa 3 milioane euro.

AM POR propune CM aprobarea începerii de către aceasta a demersurilor necesare pentru a permite autorităților publice locale depunerea de proiecte pe acest domeniu, proiecte provenind din zone cu potențial turistic clar delimitate, prin includerea în categoria beneficiarilor eligibili a unităților administrativ teritoriale, din mediul urban, localizate în zonele cu concentrare mare și foarte mare de resurse turistice naturale și antropice și a stațiilor turistice. În momentul în care se va realiza această modificare de program, prin Ghidul Solicitantului se vor aduce toate detaliile cu privire la criteriile care trebuiesc îndeplinite pentru a putea fi un beneficiar eligibil.

De asemenea, pentru aceste centre vor fi permise și construcțiile noi, spre deosebire de cele 10 centre inițiale, iar pentru centrele noi se va propune și o construcție standard (interior, exterior, dotare), astfel încât acestea să poată fi identificate ușor. Tipul standard de construcție va fi pus la dispoziție de MDRT, însă toată procedura ulterioară intră pe tipicul programului.

Față de această propunere există deja un amendament, referitor la faptul că va trebui păstrată o referință legată de textul inițial din POR privind cele 10 centre de informare turistică, o simplă înlocuire a textului riscând să nu mai justifice finanțarea celor 10 centre inițiale.

DI. Arpad Szabolcsz Csehi, președintele Consiliului Județean Satu Mare, a propus introducerea în noul text și a Consiliilor Județene, ca beneficiari eligibili.

DI. Liviu Dragnea, președintele Consiliului Județean Teleorman, a propus, ca soluție, eliminarea sintagmei „din mediul urban” și păstrarea doar a „unităților administrativ teritoriale”, care ar include și consiliile județene.

DI. Ștefan Ciobanu, director general ACIS, a precizat că eliminarea sintagmei „din mediul urban” ar crea un risc de dublă finanțare, având în vedere că prin PNDR se finanțează același tip de proiecte, dar în mediul rural.

DI. Gabriel Friptu, director general AMPOR, a propus adăugarea sintagmei „cu excepția celor din mediul rural” la cea deja existentă, respectiv „unităților administrativ teritoriale”.

Dna. Aura Răducu, reprezentanta Comisiei Europene, a precizat că DG Regio are încă o rețineră privind acest document. Având în vedere că acest text presupune o modificare de program, iar formularea noului text va fi realizată împreună cu AMPOR, CE a solicitat punerea la dispoziție a descrierii acestei componente a DMI 5.3, a stadiului implementării acesteia, a zonelor de turism vizate – întrucât acestea trebuie corelate cu politica MDRT în domeniu, precum și a criteriilor de selecție a centrelor. Toate acestea sunt necesare pentru a se vedea dacă există o politică coerentă la bază, dar și pentru a evita suprapunerile nu doar cu PNDR, ci și cu POS Mediu, care finanțează astfel de centre în ariile Natura 2000.

În concluzie, Aura Raducu a propus aprobarea în principiu a modificării, cu amendamentul fundamentării acestei componente pe baza unei analize mai aprofundate.

DI. Ștefan Ciobanu, director general ACIS, a adăugat că și ACIS are unele rețineri cu privire la numărul de centre. Inițial a fost gândit programul cu 10 centre naționale care vor acoperi areale semnificative din punct de vedere turistic, iar noua propunere vizează 35 de centre naționale. În aceste condiții, se pune sub semnul întrebării caracterul național al acestor centre, având în vedere că aceste centre se adaugă celor finanțate din PNDR, precum și celor deja existente. Altă problemă este cea a costului, raportat la sumele necesare pentru primele 10 centre aflate deja în evaluare; sunt suficiente fondurile pentru alte 25 de centre sau doar pentru 20 sau mai multe. De asemenea, trebuie clarificat care sunt aceste 25 de centre suplimentare, având în vedere că ele trebuie să fie localizate în zone cu potențial turistic semnificativ.

DI. Liviu Dragnea, președintele Consiliului Județean, a precizat că poate trebuie modificată ideea de centru național și nu în centre regionale, pentru că un centru regional la Târgoviște nu ajută foarte mult turismul din Teleorman sau Călărași, ci ideea trebuie dusă până la nivel de județ.

Totodată, DI. Dragnea a menționat că ideea de centru național nu prea se susține nici dacă rămân doar 10, fiind prea multe, propunând schimbarea denumirii în centre de informare și promovare turistică, fără cuvântul „naționale”, subliniind în același timp că o rețea de centre județene ar fi mult mai eficientă.

În final dl. Dragnea a subliniat că nu ar fi de acord ca MDRT să fie cel care stabilește lista de centre ce vor fi finanțate, ci ar trebui lăsate județele să decidă

dacă vor să depună proiecte sau nu, adăugând că subscrie la ideea funcționării acestor centre sub forma unei rețele de centre interconectate între ele.

Dna. Doina Franț, director general AM POS Mediu, a precizat că nu există nici o suprapunere între intervențiile din POR și cele din POS Mediu, privind centrele turistice, cele din POS Mediu finanțându-se pe baza unei strategii care să demonstreze că există potențial turistic în zonă, iar aceste centre sunt localizate și dedicate exclusiv vizitării ariilor protejate.

DI. Arpad Szabolcsz Csehi, președintele Consiliului Județean Satu Mare a propus, finanțarea a 41 de centre, dacă resursele financiare permit, câte unul în fiecare județ coordonate la nivel de CJ, astfel încât acestea să formeze o rețea națională.

DI. Gabriel Friptu, director general AMPOR, a precizat că în faza inițială acest domeniu a vizat doar 10 centre din cauza lipsei unei baze legale în acest domeniu. În prezent există însă Legea 190/2009 privind aprobarea Ordonanței 142/2008 privind aprobarea PATN – Secțiunea Resurse Turistice, care delimitează clar zonele cu potențial turistic, conferind baza pentru trecerea la o competiție de proiecte în acest domeniu.

De asemenea, scopul acestor centre nu este doar de a oferi informații turistice, ci și să permită crearea unei baze de date interactive între toate centrele, astfel încât orice informație să poată fi oferită în fiecare centru. În plus, aceste centre reprezintă și un mijloc de a culege, la nivelul MDRT, informații statistice din domeniul turismului.

DI. Răzvan Murgeanu, vicepreședintele CMPOR, a propus aprobarea modificării cu amendamentele propuse și cu o rediscutare ulterioară a propunerilor CE.

Modificările supuse la vot au fost aprobate în unanimitate de membrii CM POR prezenți.

Referitor la propunerea de modificarea a unor ținte din program, dl. Gabriel Friptu a propus ca acestea să nu facă, pentru moment, obiectul unei modificări de program, precizând că prin acesta se urmărește aducerea la zi a țintelor propuse inițial pentru axa 2, având în vedere că această axă este foarte avansată în implementare. Însă, în urma consultărilor cu ACIS și CE s-a considerat că realizarea acestor modificări de ținte să aibă loc undeva mai spre sfârșitul implementării programului, când lucrurile vor fi mai clare în acest sens. În plus, există posibilitatea ca pe viitor să se găsească o sursă de suplimentare a finanțării acestei axe, cea ce ar presupune o nouă modificare a țintelor.

În concluzie, DI Friptu a propus amânarea discuției și a unei eventuale hotărâri în acest sens pentru o ședință ulterioară a CM POR.

Totodată, DI Friptu a prezentat patru propuneri ale AM POR supuse dezbaterii și aprobării membrilor CM POR. A precizat că primele două propuneri au impact direct pentru microîntreprinderi, prin întărirea sprijinului acordat mediului de afaceri prin POR.

Prima propunere privește modificarea cotelor de co-finanțare pe care trebuie să le asigure un beneficiar din categoria microîntreprinderilor, pe domeniul 4.3, unde în prezent o microîntreprindere trebuie să asigure un minim de 30 % din cheltuielile eligibile, respectiv 40 % în cazul regiunii București-Ilfov. Propunerea AM POR este de creștere a co-finanțării din partea programului până la 100% din cheltuielile eligibile, în condițiile în care această cotă nu poate depăși 200.000 euro echivalent în lei, fiind vorba de o schemă de minimis.

Cea de-a doua propunere constituie o solicitare, primită de AM POR de la mai multe microîntreprinderi, privind modificarea unui criteriu de eligibilitate. În prezent enunțul criteriului respectiv este următorul: un solicitant a desfășurat activitate economică pe o perioadă de cel puțin un an fiscal și a obținut profit din exploatare din activitatea desfășurată în ultimul an fiscal înainte de data depunerii cererii de finanțare. Propunerea AM POR constă într-o mică corecție a textului, la profitul din exploatare să se adauge sintagma „sau profit”. Aceasta vine în sprijinul microîntreprinderilor care au susținut că activitate de bază din anul 2009 a înregistrat o scădere, în condițiile în care bilanțul contabil reliefează un profit. Din punct de vedere al AM POR orice tip de flexibilizare, care nu are implicații pe zona de asigurare a sustenabilității unui proiect, este binevenită.

A treia solicitare de modificare este dedicată domeniului 5.3 și constă în adăugarea, în categoria beneficiarilor eligibili pentru operațiunea de promovare a produselor turistice, a asociațiilor profesionale din turism, cu condiția ca activitate de bază prestată să fie în domeniul turismului, în situația în care, în prezent, beneficiari eligibili sunt autoritățile publice locale și ONG-urile. Ca mod de funcționare Asociațiile profesionale din turism sunt ONG-uri, dar având o altă bază legală, respectiv Legea 356/2001.

Ultima propunere, este venită din partea Patriarhiei Române și vizează acceptarea unităților de cult ca parteneri, alături de unitățile administrativ teritoriale, pentru proiectele finanțate din domeniul 5.2 și domeniul 4.1, în condițiile în care aceste unități de cult sunt deja beneficiari eligibili pentru domeniul 5.1. Statutul juridic al unităților de cult este reglementat prin lege, acestea având personalitate juridică, modul de constituire și funcționare fiind prevăzute într-o lege specială.

DI. Claudiu Coșier, director ADR Nord Vest, a precizat că ADR Nord Vest a încercat să inițieze un proiect pe POR, dar, ca beneficiar, nu este eligibil pe nici o axă și a solicitat introducerea ADR-urilor ca beneficiari eligibili pentru domeniul 5.1.

DI. Friptu a menționat că prin introducerea ADR-urilor ca beneficiari eligibili pentru acest domeniu, agenția va intra în conflict de interese. Această propunere ar fi

trebuie să fie trimisă AM POR mai devreme, pentru a da posibilitatea formării unui punct de vedere asupra acestei propuneri.

Dna. Aura Răducu, reprezentant DG Regio, a făcut unele precizări referitoare la propunerile de modificare a schemei de minimis, precizând că CE salută inițiativa de simplificare și încurajare a beneficiarilor pe domeniul 4.3 în această perioadă de criză economică, dorința CE fiind chiar de mărire a alocării pentru această schemă, lucru care se poate face ulterior în procesul de îmbunătățire a acestei scheme.

În ceea ce privește co-finanțarea privată, este posibilă reducerea până la 0% a contribuției beneficiarului, însă recomandarea dlui Baretto era să se păstreze totuși un procent de co-finanțare de până la 10% pentru a cointeresa beneficiarul în participarea la implementarea proiectului. Rămâne însă la latitudinea AM POR să analizeze dacă scăderea de la 30% la 0% a co-finanțării beneficiarului nu va crea probleme în implementare și dacă se impune sau nu păstrarea unui procent de co-finanțare de până la 10%.

Se recomandă, de asemenea, reanalizarea listei privind codurile CAEN cu activitățile eligibile pentru a elimina acele zone care nu au un impact direct sau pentru care există deja proiecte suficiente și să se încurajeze acele domenii care aduc o dezvoltare economică mai activă.

Referitor la propunerea de modificare a criteriului pe domeniului 4.3 nu există comentarii, iar legat de propunerile de introducere a beneficiarilor eligibili - asociații profesionale din turism – trebuie verificat dacă categoriile de beneficiari din NSRF și POR – autorități publice locale, ONG și societăți comerciale - includ și aceste tipuri de beneficiari și dacă aceste asociații pot desfășura activități economice. Dacă nu există astfel de probleme, CE nu are nimic împotriva introducerii acestor tipuri de beneficiari.

DI. Gabriel Friptu, director general AMPOR, a subliniat că asociațiile profesionale din turism sunt ONG-uri, motivul pentru care sunt constituite și funcționează pe altă bază legală decât ONG-urile datorându-se exclusiv denumirii de asociație, în rest având aceleași drepturi, obligații și activități ca și un ONG.

Referitor la instituțiile de cult, ele sunt deja parte din program, fiind beneficiari eligibili pe domeniul 5.1, propunerea urmărind doar extinderea domeniilor de eligibilitate a acestora, ca partener, patriarhia nefiind beneficiar, ea doar realizând demersurile în numele unor instituții de cult individuale.

În privința actualizării schemei de minimis, prin modificarea codurilor CAEN, dl Friptu a precizat că există o mică diferențiere de abordare, în sensul că AM POR tratează orice domeniu CAEN ca o afacere. În condițiile în care acum există o depunere continuă, ar fi foarte dificil de eliminat unele coduri care până la un moment dat au fost eligibile, fiind greu de identificat criteriile pe baza cărora să se stabilească eliminarea de la eligibilitate a unui domeniu sau altul.

De asemenea, trebuie ținut cont de faptul că beneficiarii sunt microîntreprinderi, a căror activitate este preponderent în sectorul de servicii și mai puțin în cel de producție, o limitare a eligibilității la activități de producție fiind greu de justificat tehnic. În plus, nu se poate cere obținerea unui impact semnificativ, în condițiile în care o microîntreprindere nu poate avea o evoluție explozivă în urma ajutorului financiar din partea programului.

DI. Ștefan Ciobanu, director general, a precizat că ACIS nu are comentarii privind introducerea celor două tipuri de beneficiari și modificarea criteriului de pe domeniul 4.3 privind dezvoltarea microîntreprinderilor. În ceea ce privește modificarea cotelor de co-finanțare pentru 4.3, ACIS ar prefera menținerea unei cote de 5-10%, pentru a avea o minimă implicare financiară a beneficiarilor.

De asemenea, ACIS consideră utilă o restrângere a codurilor CAEN eligibile, din proiectele depuse deja AM putând observa o anumită concentrare pe anumite domenii, ca de exemplu cabinetele medicale, care poate că nu sunt cele mai importante afaceri ce trebuie susținute în această perioadă de criză economică. De altfel, datorită reducerii la 0% a cofinanțării, AM POR și OI-urile vor fi inundate de proiecte, orice microîntreprindere dorind să obțină finanțare, situație în care restrângerea codurilor CAEN eligibile ar putea fi un mijloc de selecție a proiectelor.

DI. Răzvan Murgeanu, vicepreședintele CMPOR, a reafirmat că este împotriva unei co-finanțări, fie ea și de 5%, motivând că aceasta nu va putea fi obținută de la bănci în condițiile economice actuale, reamintind că oricum beneficiarul trebuie să dispună de o anumită sumă având în vedere că programul funcționează pe principiul rambursării cheltuielilor efectuate, situație în care orice co-finanțare solicitată beneficiarului reprezintă o piedică pentru acesta.

DI. Liviu Dragnea, președintele Consiliului Județean Teleorman, a menționat că poate într-o situație normală ar fi existat o logică în menținerea unei cote de co-finanțare de 5%, însă având în vedere situația înregistrată în prezent, eliminarea co-finanțării poate reprezenta un motor de relansare a sectorului microîntreprinderilor, ținând cont și de principiul de rambursare al programului. De asemenea a propus includerea și a microîntreprinderilor noi pentru finanțare din POR pe domeniul 4.3, pentru a da o șansă celor care au fost și vor fi trimiși în șomaj.

DI. Gabriel Friptu, director general AMPOR, a precizat că start-up-urile nu au făcut obiectul programului nici ca logică inițială, din două motive. Primul motiv a fost existența unor instrumente financiare dedicate sprijinirii start-up-urilor, cum ar fi Ministerul Economiei, ANOFM, etc. Al doilea motiv este legat de eliminarea contribuției beneficiarului, care alături de lipsa unui bilanț anterior în cazul unui start-up, duc la situația în care AM rămâne fără nici-o bază în evaluarea oportunității de finanțare a proiectului respectiv.

DI. Friptu a precizat că, în prezent, evaluarea este bazată pe experiența microîntreprinderii în desfășurarea unei activități economice și capacitatea elaborării unui plan de afaceri în condițiile în care firma respectivă se află deja pe o piață.

Referitor la numărul mare de rezilieri de contracte pe domeniul 4.3, dl. Constantin Apostol, director ADR NE, a precizat că aceasta nu se datorează incapacității de a asigura co-finanțarea, ci asigurării sumelor necesare pentru demararea propriu-zisă a proiectului, iar referitor la start-up-uri, au mai existat încercări de finanțare a acestora și au existat probleme mari, preferând limitarea la sprijinirea microîntreprinderilor.

DI. Răzvan Murgeanu a menționat că se va lua în calcul această propunere referitoare la start-up-uri, se va realiza o analiză și se va lua o decizie, eventual prin procedură scrisă.

DI. Friptu a subliniat că modificarea cotei de co-finanțare nu va bloca schema de minimis, din punct de vedere procedural reprezentând doar o completare a ordinului de ministru privind schema de ajutor de stat, ordin care se trimite la Consiliul Concurenței spre informare. Modificarea schemei va cuprinde precizarea că eliminarea cotei se va aplica doar pentru contractele semnate după intrarea în vigoare a modificării, contractele aflate deja în evaluare beneficiind de noua modificare.

DI Răzvan Murgeanu, vicepreședintele CMPOR, a supus aprobării, punct cu punct, propunerile prezentate.

Propunerea privind eliminarea co-finanțării pentru proiectele finanțate din domeniul 4.3 a fost aprobată, înregistrându-se o abținere (dl. Ștefan Ciobanu – ACIS).

Propunerea privind modificarea criteriului de eligibilitate pentru domeniul 4.3 a fost aprobată în unanimitate.

Propunerea privind introducerea asociațiilor profesionale din turism ca beneficiar eligibil pentru domeniul 5.3 a fost aprobată în unanimitate.

Propunerea privind introducerea unităților de cult ca parteneri, alături de unitățile administrativ teritoriale, pentru proiectele finanțate din domeniul 5.2 și domeniul 4.1 a fost aprobată în unanimitate.

6. Informare privind Planul Anual de Evaluare și implementarea recomandărilor evaluării intermediare

DI. Gabriel Friptu, director general AMPOR, a prezentat Planul Anual de Evaluare, precizând că au fost aprobate prin procedură scrisă Planul Multianual de Evaluare și

Planul pentru anul 2010. Conform acestor documente, în momentul de față se desfășoară trei proiecte de evaluare.

Studiul privind evaluarea implementării priorităților și proiectelor din cadrul Programului Operațional Regional 2007-2013, adresate mediului de afaceri, aflat în etapa de pregătire și ale cărui rezultate vor putea fi folosite în primăvara anului viitor, cea ce va permite poate propunerea de realocări către mediul de afaceri, mult mai bine fundamentate.

Studiul privind evaluarea capacității administrative a regiunilor în domeniul dezvoltării regionale, care va produce primele efecte la începutul anului viitor, fiind util în perspectiva pregătirilor pentru următoarea perioadă de programare. Procedura de achiziție va fi lansată în cursul lunii iunie, iar evaluarea va viza nu doar capacitatea administrativă a regiunilor de a dezvolta documente strategice, ci și imaginea de la nivelul regiunilor de dezvoltare către nivelul unităților administrativ teritoriale – județe și comunități locale.

Evaluarea ad-hoc privind „Aplicarea principiului parteneriatului în procesul de implementare a Programului Operațional Regional 2007-2013”, a avut două scopuri. Pe de o parte, este necesar ca odată cu trecerea timpului AM să dezvolte o capacitate de evaluare proprie, iar pe de altă parte trebuie dezvoltată capacitatea de a elabora termenii de referință și caietele de sarcini, dar și de a coordona și înțelege concluziile pe care o echipă de evaluare le poate propune. Obiectivul acestei evaluări vizează în special experiența programului în parteneriate, în afară de Comitetul de Monitorizare. Unul dintre grupurile țintă sunt Asociațiile de Dezvoltare Intercomunitară ce au luat ființă în jurul poliilor de creștere.

Această ultimă evaluare are deja un parteneriat care a fost diseminat și este public, putând fi consultat pe site-ul programului.

Dna Mirabela Lupaescu, reprezentat DG Regio, a considerat binevenită evaluarea asupra capacității administrative a regiunilor în contextul începerii discuțiilor privind următoarea perioadă de programare. Referitor la implementarea planului de acțiune privind recomandările evaluării intermediare a precizat că ar fi utilă și includerea comentariilor făcute în cadrul ședinței CM POR din octombrie, cu privire la evaluarea intermediară, în special în cea ce privește supra-contractarea, și re-alocările de fonduri.

DI. Friptu a subliniat că, la nivelul AMPOR, nu s-a pus problema includerii comentariilor din ședința CM POR, întrucât este vorba de un raport care a fost adjudecat. Evident, în planul de acțiune, pe stadiu, se pot face referințe la discuțiile din cadrul CM POR, însă acestea au avut loc ulterior aprobării raportului. Nu a considerat utilă detalierea stadiului implementării recomandărilor, întrucât acestea sunt destul de bine urmărite, precizând doar că există o recomandare ca, pentru proiectele care sunt în listele de rezervă, să existe o modalitatea de a identifica proiectele cu impactul cel mai mare.

DI. Friptu a amintit că în discuțiile de ieri s-a propus ca, acolo unde listele sunt închise și resursele limitate, prin consultare cu regiunile, să se realizeze o prioritizare a proiectelor. În momentul de față există două elemente care furnizează Autorității de Management argumente în discuția cu Autoritatea de Audit, cu care trebuie să se ajungă la un consens: această trimitere la raportul de evaluare și faptul că HG de funcționare a CRESC prevede posibilitatea ca AM să solicite CRESC o opinie cu privire la aceste situații limită, în care ar fi de preferat ca regiunile să decidă utilizarea unor resurse limitate.

Singura cerință a AM, în cazul prioritizării proiectelor la nivel regional, este ca argumentarea prioritizărilor să poată fi susținută în fața altor instituții. Astfel, dorința regiunilor de a aborda proiectele într-o anumită ordine nu este suficientă; fiecare poziție trebuie argumentată astfel încât să permită tuturor să înțeleagă de ce un proiect are un impact mai mare decât celelalte. Până în momentul de față acesta a fost singurul element care nu s-a reușit a fi definit foarte clar, acesta fiind și unul din motivele pentru care CRESC și-a pierdut o parte din atribuțiile de decizie asupra proiectelor.

În concluzie, dl Friptu a precizat că planul de acțiune încearcă să identifice cum anume unele recomandări pot fi utilizate în beneficiul programului, semnalând totodată membrilor CMPOR că există și obligații pe care AMPOR trebuie să le îndeplinească, în special din punct de vedere strict procedural.

DI. Gheorghe Flutur, președintele Consiliului Județean Suceava, a precizat că atât în ceea ce privește lista de rezervă, cât și în derularea ulterioară a programului trebuie să se țină cont de prioritățile regiunilor și de poziția celor direct implicați în aceste proiecte.

DI. Liviu Dragnea, președintele Consiliului Județean Teleorman, a menționat că nu crede că acestea au fost motivele reale pentru care au fost diminuate competențele CRESC, în regiunea Sud Muntenia existând un set de criterii care stabileau o prioritizare. De asemenea, a propus ca temă de gândire schimbarea HG privind CRESC, astfel încât CRESC să revină la competențele inițiale, ca parte a unei discuții mai largi privind redefinirea rolului regiunilor de dezvoltare.

DI. Gabriel Friptu a menționat că AM POR prefera existența vechilor competențe ale CRESC, întrucât exista certitudinea că odată ce un proiect era dorit de regiune, el se și implementa. Totuși, dacă CRESC nu-și modifica acea atribuție, probabil că nici până în momentul de față AM POR nu ar fi obținut acreditarea de autoritate de management care funcționează conform prevederilor regulamentelor europene, acesta fiind motivul pentru care HG a fost modificată în forma prezentă.

De asemenea, a reamintit că, totuși, CRESC are atribuția de corelare la nivel regional. În acest punct poate că ACIS ar trebui să fie mai activ, prin a pune la dispoziție un mecanism, dar în același timp și o bază de date care să permită ca,

periodic, membrii din CRESC să aibă o imagine de ansamblu a ceea ce se întâmplă în regiune. De asemenea, în atribuțiile CRESC, a rămas și competența de a propune diverselor AM, inclusiv ACIS la nivel de NSRF, corelări între criterii și posibilitatea de a aduce îmbunătățiri diverselor programe în ceea ce privește planificarea.

În acest context, dl. Friptu a amintit întâlnirea din ziua precedentă dintre AM POR și ADR-uri în care s-a discutat pregătirea următoarei perioade de programare. Indiferent de pachetul financiar al CE sau de structura de decizie la nivelul regiunilor, va trebui ca din această toamnă să înceapă procesul de identificare a unor programe gândite regional, întrucât specificul regiunilor este din ce în ce mai diferențiat, ceea ce face dificilă o logică de program național. Chiar dacă instituțional poate exista o coordonare națională, funcțional aceasta va fi din ce în ce mai greu de realizat. Astfel, în contextul a ceea ce a însemnat experiența poliilor de creștere, ca mod de abordare, unde există o strategie dusă până la nivel de proiecte, singura problemă rămâne să se dorească realizarea acestui lucru. Putem avea numai proiecte strategice, cu o singură condiție: să se reușească identificarea acestor proiecte strategice înainte de începerea programului, dându-se ca exemplu proiectele finanțate prin Fondul de Coeziune. În această construcție, este necesar ajutorul ADR-urilor pentru organizarea tehnică și metodologică, pentru că oricum la nivelul regiunii va trebui să existe un nivel decizional care să furnizeze informații mai puțin tehnice.

DI. Liviu Dragnea, președintele Consiliului Județean Teleorman, a solicitat începerea unei discuții privind modificarea PND, precizând că este necesară o realocare și între Programele Operaționale, întrucât există diferențele dintre PO care au liste de rezervă cu proiecte și cele care înregistrează un număr redus de proiecte depuse. Noile priorități strategice pentru următoarea perioadă de programare, se pare că nu vor mai cuprinde infrastructura, cea ce dezavantajează România.

DI Murgeanu, vicepreședintele CMPOR, a precizat că și AM POR s-a gândit la realocare, existând deja o discuție în acest sens, care speră că se va și concretiza, în condițiile în care AM POR are proiecte de 10 miliarde euro. Însă acest subiect va putea fi abordat atunci când absorbția va fi ceva mai mare, deocamdată existând doar contracte de finanțare semnate. Îmbunătățirile aduse ordonanței privind achizițiile publice pot contribui la implementarea unui proiect într-o perioadă mai scurtă de timp, ceea ce va genera mai multe cheltuieli din FEDR, moment în care problema realocării se va discuta.

DI. Gheorghe Flutur, președintele Consiliului Județean Suceava, a propus ca pe viitor, în prima parte a ședințelor CMPOR să fie invitate și persoane care pot decide asupra alocărilor financiare, poate la nivel de prim-ministru, pentru a se propune variante de realocare între programe. Autoritățile locale sunt cele care ar trebui să susțină aceste propuneri de realocare.

Cunoscând experiențele anterioare, dl Marian Oprișan, președintele Consiliului Județean Vrancea, a precizat că dacă s-ar transfera sumele de pe POS Transport pe Axa 2 a POR, regiunea Sud Est s-ar putea asocia cu Regiunea Nord Est și s-ar putea realiza autostrada Moldova, iar prin asocierea regiunilor din vestul și centrul țării s-ar realiza culoarul IX, adăugând că ar trebui lăsați să le realizeze cei care sunt direct interesați de dezvoltarea regiunilor. Totodată, a propus inițierea unui dialog cu toate părțile implicate, pentru a se realiza această schimbare, exprimându-și totodată nemulțumirea față de politica poliilor de creștere promovată prin Axa 1 a POR, prin care se urmărește dezvoltarea zonelor deja mai dezvoltate ale țării.

DI Răzvan Murgeanu a subliniat că atât poliile de creștere cât și poliile de dezvoltare au fost subiectul unei hotărâri de guvern (HG 998/2008), iar AM POR nu face decât să aplice această hotărâre.

DI Dragnea, președinte CJ Teleorman, a precizat că cea mai mare problemă este lipsa unei abordări strategice și durabile a dezvoltării României, fiind necesară stabilirea unor obiective strategice în PND, către care să se canalizeze toate fondurile naționale și europene, dar evitându-se existența mai multor programe care finanțează aceleași tipuri de activități, prin corelarea programelor.

7. Stadiul activităților desfășurate conform Planului de Comunicare al Programului Operațional Regional

DI. Gabriel Friptu, director general AMPOR, a precizat că este o obligație a AM POR de a informa CMPOR, la fiecare reuniune, despre activitățile de informare și publicitate desfășurate. Totodată, a subliniat că site-ul programului și-a schimbat imaginea, iar din consultarea utilizatorilor pare a fi un site mai ușor de accesat, în care informația se regăsește relativ repede. De altfel, în anul 2009, au fost înregistrați peste 419.000 vizitatori.

Ca nerealizare a anului 2009, dl Friptu a menționat că, datorită contestațiilor pe licitații, planurile de comunicare pentru anul 2009 au fost ușor decalate spre anul 2010.

Referitor la activitățile propuse pentru anul 2010, DI Friptu a amintit campaniile aflate deja în derulare, panotajele stradale, inserțiile în presa video, audio și scrisă, reamintind de întâlnirile cu presa regională și locală, unde urmează a fi organizate ultimele trei întâlniri din campania de primăvară. La toate întâlnirile AM POR cu presa și nu numai, sunt invitați să participe și să-și prezinte experiențele bune și mai puțin bune, beneficiari ai proiectelor finanțate prin POR. De asemenea, AM POR intenționează organizarea, în toamna lui 2010, a unor întâlniri în regiuni, cu vizitarea proiectelor, astfel încât presa să poată obține informații direct de la beneficiarii POR.

În final, dl Friptu a dorit să sublinieze că există o colaborare foarte bună cu ADR-urile în domeniul comunicării, motiv pentru care se poate spune că POR este un program extrem de bine mediatizat, precizând că următoarea provocare va fi ca, începând din anul 2011, să se ofere mai multe informații publicului larg referitor la modul în care s-au utilizat fondurile programului.

8. Stabilirea datei următoarei ședințe a CM POR

S-a propus ca următoarea ședință CMPOR să fie desfășurată în luna octombrie 2010, la Turnu Măgurele.

Concluziile ședinței CMPOR:

- A fost aprobat Raportul Anual de Implementare al Programului Operațional Regional pentru anul 2009;
- S-a aprobat realocarea din fondurile aferente domeniului major de intervenție (DMI) 4.2 privind reabilitarea siturilor industriale către:
  - DMI 3.1 „Reabilitarea/ modernizarea/ echiparea infrastructurii serviciilor de sănătate” (cu valoarea necesară finanțării proiectelor pentru reabilitarea spitalelor județene)
  - DMI 4.1 „Dezvoltarea durabilă a structurilor de sprijinire a afacerilor de importanță regională și locală”
  - DMI 4.3 “Sprijinirea dezvoltării microîntreprinderilor”
  - DMI 5.1 „Restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, precum și crearea/modernizarea infrastructurilor conexe”
  - DMI 5.2 „Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurii de turism pentru valorificarea resurselor naturale și creșterea calității serviciilor turistice”.
- Pentru domeniul major de intervenție 4.3 “Sprijinirea dezvoltării microîntreprinderilor” s-a aprobat:
  - valoarea maximă a finanțării acordate este de 100% din cheltuielile eligibile ale proiectelor
  - noua formă a criteriului de eligibilitate, respectiv „Solicitantul trebuie să desfășoare activitate economică pe o perioadă de cel puțin un an fiscal și a obținut profit sau profit din exploatare din activitatea desfășurată în ultimul an fiscal înainte de data depunerii cererii de finanțare”
- Pentru domeniul major de intervenție 5.3 “Promovarea potențialului turistic și crearea infrastructurii necesare în scopul creșterii atractivității României ca destinație turistică” s-a aprobat:
  - extinderea operațiunii de finanțare a Centrelor de Informare și Promovare turistică către unitățile administrativ teritoriale localizate în zonele cu o concentrare mare și foarte mare de resurse turistice naturale și antropice și

- a stațiunilor turistice, cu excepția unităților administrativ teritoriale din mediul rural
  - includerea în categoria beneficiarilor eligibili a asociațiilor profesionale din turism
- S-a aprobat includerea instituțiilor de cult ca solicitanți eligibili în parteneriat cu unitățile administrativ teritoriale pentru DMI 4.1 „Dezvoltarea durabilă a structurilor de sprijinire a afacerilor de importanță regională și locală” și DMI 5.2 “Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurii de turism pentru valorificarea resurselor naturale și creșterea calității serviciilor turistice”

**Președintele Comitetului de Monitorizare al Programului
Operațional Regional**

Elena Gabriela UDREA

Ministrul dezvoltării regionale și turismului